

O spisovatelju **M. Čopu** samem je bil še Šafařik vstavil čas in naćin njegove smerti. — K temu naj le omćnim, da letos — v god moje sreberne sv. maše — izmed domoljubov — v spisu l. 1831 doveršenem imenovanih — řivijo samo še řtirje, in ti so: Janez Vesel Koseski v Terstu, Jernej Levićnik v sv. Mohoru na Korořkem, Juri Matiařić v Mariboru in Anton řerf v Svetinjah na řtajarskem. — S temi prećastitimi mořaki in z vsemi drugimi slovanskimi rodoljubi milemu Čopu tudi mi mlajři, ki vřivamo njegove ljubezni predrage darove, prav radi ćestitamo s Preřernom:

Naj se ućenost in ime, ćast tvoja, rojak! ne pozabi,
Dokler tebi drago v Krajni slovenstvo řivi! —

*

* *

Dopisi in novice.

Ućiteljska skupřcina Postonjskega okraja dnć 7. julija t. l. (Konec). Sledila je prihodnja toćka dnevnega reda, o katerej je sporoćaval g. Zaman: »Kako postopati, da vdobć otroci prijetno in razloćno pisavo?« Oblike naj nareja ućitelj — zlasti zaćetkoma — prav velike, vsigdar razloćne, strogo naj pazi na pravo sejo pri pisavi ter naj otroke kolikor toliko napeljuje do snažnosti, v oćigled ćesar mu je gotovo dovoljeno biti malo pedantom. Dinter pravi: »Kakor deklica z pisalnimi zvezki in knjigami ravna, — tako bode delala tudi z lonci in skledami.« — Tisto »stokratno« prepisovanje sigurno ne pospeřuje razvoj pisave; zelo řkodljive so nařim zaćetnikom i naře stenske tablice, katerih bi se pać ře kdo lahko usmili!... Ućitelj mora pa tudi paziti, da sam zmirom in vse, kar piře, lepo piře, kajti ćesar sam nima, tudi ućencem dati ne more. G. referent je bil pohvaljen za svoje delo. Debate o tem predmetu vdeleřila sta se g. g. Lavrenćić in Gradiřnik.

Nadalje je prav izvrřno pokazal g. M. Hiti, kako je ućitelju postopati pri risanji po Grandauerjevih predlogah na raznih stopinjah. G. referent je řel za svoj elaborat res zasluřeno hvalo in řeleti bi bilo, da bi ga v katerem řolskem listu objavil. Radi preobřirnosti te razprave se tć ne moremo spuřćati v pre-tresovanje nje podrobnosti.

Debate o tem predmetu ni bilo nobene. — Zdajci prećita gspdć. pl. Renzenberg svoj referat: »Ali se more v pism. raćunanji uspeřno podućevati, ako se raćunanje na pamet zanemarja? In zakaj ne?«, — ki je bil sestavljen v gladkej nemřćini... Sicer pa se je razprava dopala p. n. sluřateljem in gspdć. sporoćevalka bila je odlikovana z mnogimi »dobro-klici«. — Potem pa je sporoćaval g. A. Legat »o vpeljavi novega abecednika v řole tuk. okraja«. Referent se ćisto zлага sć splořno uravnavo te zaćetnice ter jo smatra kot zelo umno po pedagogićkih naćelih sestavljeno itd. A ker je na Notranjskem beda in revřcina obća, ker si otroci le teřko preskrbć novih knjig, ker smo komaj Mikl. »zaćetnico« vpeljali itd. — zato bi pać ne bilo umestno, da bi se vře s prihodnjim letom nov abecednik in tukajřne řole vpeljal, sploh naj bi se to dotlć ne zgodilo, dokler ne dobimo novega ali vsaj popravljenega pervega berila — kajti — pravi referent — ako bi se R. in ř. abecednik vře poćetkoma prihodnjega řl. leta uvedel v naře

lj. šole, vprašanje se mi uriva: Kje imamo pa potem berilno tvarino za drugoletnike? In ali bomo morali zopet stara »perva berila« upotrebjevati? Temu je skupščina tudi pritrdila ter se proti uvednje novega abecednika iz teh razlogov skoraj enoglasno izrekla. Omeniti nam je, da se je cena novega abecednika med tukajšnim učiteljstvom splošno vpoznala ter da je vsak se le pohvalno v tem delu izjavil; da se pa pri nas še vpeljal ne bode, o tem naj se torej nikakor ne išče kak strankarsk antagonizem. Pismena izdelovanja o metodični obravnavi »števnika v ljudski šoli« izročé se g. c. k. okrajnemu nadzorniku. Na to sporočevala sta g. g. načelnika okrajnima uč. knjižnicama, Kavčič in Perné, o nju stanju. Postonjska knjižnica imela je dohodkov gl. 142 01, izdatkov gl. 49 21, torej gl. 92 80 ostanka; a knjižnica Vipavska prejela je gl. 62 32, izdala gl. 51 72 — torej ima ostalnine gl. 10 60. — V knjižnični komisiji volili so se stari gospodje članovi. V »stalni« odbor pa so se volili po predlogu g. Gradišnika taki gospodje, ki se bodo v istini njega sej tudi brez posebnih stroškov vdeležiti zamogli, torej učitelji kolikor toliko iz bližine Postonjske in sicer naslednji g. g.: M. Zarnik, Kavčič, Požar in Arko. — Ko se g. predstojnik še zahvali g. g. sporočevalcem za njihov trud, a g. c. kr. glavarju za veliko njegovo prijaznost, da je vstrajal bivati med nami do konca zborovanja — zatvoril je skupščino z trikratnim »slava-klicem« na Njega veličanstvo cesarja Fran Josipa I., kar je našlo krepki odmev v učiteljih, ki so potem vsi skupaj zapeli veličastno našo avstrijsko himno. Referati so bili — razven istega gspdc. sporočevalke — vsi izdelani v izbornu lepej slovenščini.

Konferenca bila je končana okolo 2. ure popoldne in g. glavar je takoj blagovolil izplačati posameznim potnino. Preserčna hvala mu za to!

Po končanem delu — pa smo se okrepčali in sicer v gostilni g. Vičiča. Tu je bil skupen obéd. Sploh je zavladalo prav prijateljsko sodruštvo, nič ni kalilo obče dobre volje. Spretni pevci pa so izborne peli, slisali smo tako milo ubrane in pravilno izražene glasove, da pač smelo trdimo, da se našega okraja pevci brez strahu poskusijo s pevci-sotovarisi drugih na petju slovečih okrajev. Pozdravilo se je tudi pri konferenci v Logatcu zbrane sodruge — telegrafčno, na kar nam je kmalu došel odgovor sledeče: Serčni odzrav sotovaršem na polji národ-nem! Živel! — G. Rant je razdelil učiteljem $2\frac{3}{4}$ litra češnjevih koščic za setev v šolske verte. Seme koščicastega sadja se mora precej svežo v zemljo spraviti, katero naj se pred setvijo v vodi namoči, potem pa v suhem pepelu povalja, na kar se vseje v grabničke po $2\frac{1}{2}$ do 3 centimetre globoke. V pepel pomešati je za to dobro seme sadnega drevja, da, kadar spomladi kaliti prične, mu črvi na koreninah toliko škode ne delajo, ker pepel jim je zopern in jih odganja.

Še le proti mraku smo se razšli — na vse strani prostranega nam okraja.

Okrajna učit. skupščina za Kamniški okraj. Dne 7. m. m. ob 8. uri smo se zbrali učitelji Kamniškega okraja v šolskem poslopji v Mengšu.

Pervo pozdravi navzoče g. okraj. šolski nadzornik z dobro došli, ter pravi, da mora poročati, da se je v preteklem šolskem letu pri odgoji in uku precej zboljšalo. Za svojega namestnika imenuje g. Fr. Cerarja, učitelja iz Blagovice. Za prevodjki se izvolita g. g. Golmajer in Kos.

Zdaj se pristopi k 1. točki dnevnega reda: Poročilo o ukazih in naredbah.

G. c. k. okraj. sol. nadzornik naznani vse ukaze tekočega leta. Posebno razloži, kako da naj se prašalna pola zverši. Dalje omeni ukaz ministra za uk in bogočastje, kateri veleval, da se ima tu verouk v poštev jemati, ako pristopi učenec v višji razred. Ukaz ministra zastran anatomičnih tabel, kateri pravi, da

se omenjene table ne smejo drugače rabiti, ter na stene razpostavljáti, nego kadar jih je pri uku potreba.

2. točka. G. nadzornik naznani opazke o nadzorovanji v tekočem šolskem letu. Kar snažnost tiče pravi, je še precej za popraviti. Šolske sobe naj se pridno prezračujejo, da ne bo slabega zraka v njih. Zastran učil pravi, da se mora na to delati, da bo šola imela vsa potrebna učila. Vsa učila imajo le šola v Blagovici in kameniški šoli. Priporoča tudi, da naj se nabirajo prirodnine, kameni, rude in lesovi, kar nekatere šole še imajo. Uradnih spisov ni najdel v dveh šolah v okraji. Tudi pravi, da naj se mu vsi uradni spisi, kadar nadzoruje, predložé, brez da bi jih zahteval. Kar šolsko matriko tiče pravi, da se tuje ne vpisujejo, tudi naj bo pri vsaki matriki zadaj pri splošnjem pregledu listek za nadzornika.

Inventar naj se tako vredí, da pridejo: v I. oddelku šolska orodja, v II. učila, v III. postave in ukazi, v IV. šolska bukvarnica, v V. uradni spisi. Za knjižnico za mladino naj bode poseben zapisnik. Tednik naj se natančno in vestno piše. Kar se tiče kazalnega poduka, ni treba posebnega predalca, naj se pa tam zapiše, kjer je predal za realije. Da bode učitelj lahko vestno razredoval (klasificiral), naj ima ročni zapisnik. Zapisnik o bukvah za revne naj se rubricira zarad ložjega pregleda. Tudi naj ima vsaka knjiga šolski pečat. Dalje naj se naznani, katerih bukev se naj več rabi. Učni načerti naj se do zadnjega avgusta pošljejo. Kjer se stari ne bodo spremenili, naj se to naznani, kjer se bodo pa spremenili, se morata po dva načerta c. kr. okr. šol. svetu poslati. Učitelj naj se posebno na uk pripravi, če ne več, naj saj toliko poprej premisli, preden gre v solo, kaj bode danes učil in kako bode učil. Nauk naj se o pravem času začčenja in končava. Prašanje naj se pravilno postavi in zmiraj naj se prej praša, preden se imenuje tisti, ki ima odgovoriti. Da bi učenci pri uprašanih umes govorili, ne sme se trpeti. Učenci naj odgovarjajo v celih stavkih ter kolikor je mogoče brez pomoči družih. Odgovori v zboru (koru) naj se rabijo le v nižem razredu. Šolska disciplina je sploh ugodna. Učitelj naj začetka šolskega leta napravi šolske postave za učence, ter naj jih v okviru na steno obesi, ter večkrat učencem prebere, da se bodo vedeli po njih ravhati.

Pri kazalnem poduku naj se imenovanje reči že tudi v stavke vpleta.

Pri branji naj posebno pazi na pravilno naglašanje, razlaganje in pomen besedi, kakor tudi na naravno razdelitev stavkov. Priporoča tudi etično in estetično izobraževanje. Pesni naj se na pamet učé, če niso pretežke. Najmanjši uspehi so pri poduku jezikovem. Za spise naj se napravijo posebni zvezki, ter naj se vsak teden nekoliko nalog notri piše. Naloge naj se dobro pregledajo in popravijo. Popravo naj učenci zopet prepisejo. Ako se ne pregleda in popravlja, nimajo naloge dosti koristi. Pri številjenji naj se take naloge dajejo, ki bistrijo um in so praktične, ter kraja primerne. Samo s številkami brez imen naj se ne računi.

Za realije naj se berila tako razdelé, da so času primerna, pa ne, da bi se berilne vaje kar po versti jemale.

Pri pisanji naj se izgledno predpiše in popravlja. Predpisi naj bodo mikavni, ne pa samo kaki izreki, ki jih učenci ne razumó. Tudi naj se ne prijenja pri vsaki čerki. — Pokornijevi zvezki se ne smejo rabiti!

Pri risanju naj se vsaka čerta razloži in popiše; tudi naj se ozira na krajevne razmere. Pike (stigne) naj se kakor hitro mogoče opusté. Rabijo naj se le v nižjih razredih. Priporoča tudi Eichlerjeve zvezke za predrisanje, ter pravi, da so rabljive za vse razmere. Kjer ni prostora za telovadbo, naj se

v šolski sobi izvršé take vaje, ktere se lahko izpeljejo. Pokliče naj se po 5 ali 6 učencev, ter naj se s tistimi telovadi, potem zopet drugih toliko in tako se lahko različne vaje izpeljejo.

Pri petji naj se posebno ozira na glasne vaje, lepšanje glasú i. t. d. Poje naj se posamezno, potem po dva, trije in več skupaj, nazadnje pa vsa šola.

Pri ročnih delih naj se gleda, da bodo učenke imele priprave za delo; kjer je ne morejo kupiti, jo mora srenja pripraviti. Proti koncu še priporoča, da naj se vsaka reč pridno ponavlja, ter tudi pristavi, kar je pri začetku omenil, da naj nikar ne mislimo, da je to graja, kar je povedal, ampak veliko več priateljско opominovanje.

G. Koželj Jakob prša, kaj je storiti z otroci, ki gredó v službo drugam, čez nekoliko časa pa zopet nazaj pridejo, ter da le zarad tega drugam služiti gredó, da bi iz šole izostali. G. nadzornik pravi, da naj se taki otroci, če to res nalašé storé, naznanijo dotični oblasti.

I.

»Ali je odgoja ali poduk potrebnejši«. Srečkalo se je, kdo ima to obravnati, zadelo je to gospodičino Rozman, ktera je bila teh misel, da se morata poduk in odgoja združevati povsod.

Potem se oglasi g. J. Koželj, kteri je na dolgo in široko razlagal, ter nazadnje prišel od tega, da se morata združevati. Vendar pa pravi, da če se uk prav ne obrača, je ves trud zastoj. Ponavljal je besede: Die Erziehung ist die richtige Anwendung des Gelernten.

G. Ravnikar pravi: naj se bolj povdarja, kaj je potrebnejše, odgoja ali uk, kar je naloga te točke. On pravi: prve tedne naj se le bolj odgojuje, kot podučuje, v višjih razredih pa bolj podučuje, vendar se tudi odgoja ne sme v nemar puščati. Vendar je bolj za odgojo. G. Koželj mu odgovarja, ter zagovarja svojo prejšnjo terditev. G. Potrato pravi, da g. Koželj ni odgovoril na današnje vprašanje. G. Letnar pravi: da g. Koželj ni pri reči ostal, da je sploh le izrejo obdeloval. Mi imamo le določiti, ktero je potrebnejše? G. predsednik pravi, da je g. Koželj pri reči ostal, pa da je oboje povdarjal. G. Pfeifer pravi, da po nižjih razredih dobra izreja veliko premore, ter pravi naj bo poduk na vsaki stopnji odgojilen (to je, da! Ur.), gleda naj se bolj na odgojo, kot na poduk. G. Kos tudi terdi, da g. Koželj ni razumel svoje naloge, ter misli, naj se odgoja po stopinjah ravna. Pervo leto naj se bolj odgojuje kot podučuje, drugo leto oboje, 4. in 5. pa bolj podučuje, zadnjo šolsko leto naj se pa odgoja še zraven poduka posebej podučuje. G. Ravnikar prosi, da bi g. g. preveč ne ponavljali, ker je že on to omenil. G. Koželj pravi, da uk ima prednost pred odgojo, ker se mora pred povedati, kako da je kaj storiti. G. predsednik pravi, da ga razume; poduk in odgoja morata zedinjena biti, vendar gre uk pred odgojo.

Na konci obravnave se je sklenilo, da naj se na nižjih stopinjah bolj odgojuje, potem odgojuje in podučuje, v višjih razredih bolj podučuje, pa se vendar ne sme odgoja zanemarjati, zadnjo leto pa naj se zopet bolj odgojuje.

II.

Potem poroča g. Letnar o življenji in delovanji Pestalozzija in Diesterwega prav obširno in podučljivo. G. predsednik predlaga, da se mu za velik trud zahvala izreče, kar tudi vsi nazoči storé. — Debate v tej reči ni bilo.

III.

G. Trost razpravlja, kako naj se zemljevidi rabijo. Razklada prav mikavno, kako naj se z risanjem zemljevidov prične. Najprej naj se šolska soba pred-

stavlja, potlej šolsko poslopje, dalje vsa naj bližnja poslopja, potem še le oddaljena poslopja v tistem okraji. Ko so učenci tako že narisali ves šolski okraj, naj se pristopi k bližnjemu okraju. Se ve, da se to le s takimi čertami zaznamova, ki jih učenci že znajo risati. Potem naj se tudi učenci večkrat na prosto peljejo, ter naj se jim vse natanko razkaže, kajti to je boljše kot vse risanje zemljevidov. Potlej naj se pa učencem to, kar so zunaj videli, na šolsko tablo narisa. Potem, ko se je že vse to na drobno razložilo, se še le pristopi k tiskanim zemljevidom. Posebno važno je risanje zemljevidov. Učenci naj dobé v roke tako imenovane prazne zemljevide, ter naj sami potlej kraje notri napravijo, če pa teh nij, naj se pa na šolsko tablo naredi obrisi ali rišeje meje kakega kraja in dalje naj se še le drugi kraji napravijo. G. Koželj pravi, da je poročevalec dobro poročal, pa ni rekel, kako naj se rabi že obstoječi zemljevid, ki ga imamo že na steni, kar je naloga današnjega dué, ne pa kako naj se risajo zemljevidi. Tudi pravi, da ni treba, da bi se moral zemljevid na tla položiti, da bi se lože zaznamovala prava stran, da se lahko zemljevid tako oberne, da ga ni treba na tla položiti. G. predsednik pravi, da je on g. poročevalca opomnil, da naj tudi o risanju zemljevidov govori. G. Tröst pa pravi, da se otrokom najlože razloži zemljevid, če se jim pokaže, kako se zemljevidi risajo, kakor je on poročal.

IV.

Zdaj pride na versto poročilo bukvarničnega odseka, ter nasvet novih knjig. Račune sta pregledala Čencič in Mesner.

Voljeni so bili v bukvarnični odsek enoglasno vsi stari, v stalni odsek pa Čencič, Golmajer, Javoršek, Letnar, Mesner. Posameznih nasvetov ni bilo.

Gospod predsednik se zahvali vsem poročevalcem, isto tako tudi tem, ki so se obravnave vdeleževali, ter sklene zbor s trikratnim klicem na svitlega cesarja.

Iz novomeškega okraja. Učitelji novomeškega okraja so imeli svojo letno konferenco 21. julija t. l.

Ker je imel prejšnji večer priti prevzvišeni gospod c. k. deželni predsednik A. Winkler na svojem potovanju po Dolenjskem tudi v Novomesto, zbrali so se učitelji večinoma vže ta večer, da pozdravijo prevzvišenega gospoda o prirodu. C. k. okrajni nadzornik gospod profesor A. Derganc jih je predstavil ter izročil predsedniku adresu, ktero so mu učitelji poklonili. Preprijazno se je prevzvišeni gospod razgovarjal z učitelji, ter jih opomnil, naj vestno izvršujejo dolžnosti svojega poklica, da izpolnijo kar od njih pričakuje presvitli cesar in vlada. — Mislim, da boé vsem pričujočim ta dan dolgo ostal v spominu.

Drugi dan točno ob 9. uri so se zbrali učitelji v lepo ozaljšani gimnazijski dvorani, v kateri so bili razstavljeni tudi učni pripomočki raznih šol; zlasti je bilo letos med temi zapaziti raznega orodja, ki se rabi pri sadjereji.

Gospod predsednik pozdravi navzoče, spomni jih za čelo cesarstvo veselega dogodka — zaroke cesarjeviča Rudolfa, ter reče, naj svoje veselje in čutila izrazijo s tem, da zopojó cesarsko himno, kar se navdušeno zgodí.

Potem govori predsednik o odgoji, ter priporoča in povdarja, naj bode takova, kakoršno zahteva cerkev in država; opominja naj složno delujejo z učeniki verouka — složno med seboj; naj zlasti marljivo gojé sadjerejo itd.; pozdravi navzočega c. k. okr. komisarija grofa Marenzi-ja; otvori skupščino ter imenuje svojim namestnikom nadučitelja g. Jerše-ta.

Prestopi se na dnevni red.

1. Za zapisnikarja se volita g. Kristof in gospodičina Klančar.

2. Obravnava pedagoških vprašanj.

a) O vprašanji: »Metodična obravnava kakega berila, zemljepisje zadeva-jočega« poroča g. Jerše. Zbral si je v to sverho 148. berilo: »Kranjska in sosedne dežele.« Obravnaval je berilo izgledno in praktično z učenci deške lj. šole; oziral se sosebno na novomeški okraj, katerega meje in znamenitosti je kaj spretno vpletel v obravnavo. — Razgovora o tem vdeležilo se je več gospodov z dotičnimi opazkami.

b) »Kakih sredstev naj se poslužuje učitelj, da se učenci zanimajo za pouk.« —

G. predsednik odloči g. nadučitelja Bartelj-na in g. Burni-ka poročevalcema. Oba gospoda sta v svojih dobro izdelanih in premišljenih referatih marsikaj zanimivega povedala ter navajala sredstev, ki zanimivost in pazljivost pri učencih budé, kakor tudi kazala ovire, ki naj se toraj odstrané. Tudi pri tej točki se je več gospodov vdeležilo razgovora, ki so iz lastnih skušenj delali opazke.

c) »Kako naj se uredé šolski vertovi, oziroma drevesnice, in o najimennitnejših načinih požlahtnjenja sadnega drevja.

Pri tej točki najprvo g. predsednik omeni, da imajo razun kakih 4 šol vse drugé vže šolske verte; da občine rade preskerbé šolam vertove, če le vidijo, da so v resnici za šolski poduk v sadjereji in kmetijstvu, — ne pa za samopridno rabo.

Poročevalec g. Franke razlaga, kako naj je ureden šolski vert, oziroma drevesnica, o požlahtnjenji drevesc, o semenu, o legi drevesnice, o zemlji; kedaj in kaki cepiči naj se režejo ter rubijo za zlahtnjenje. — Tudi te razprave se je udeležilo mnogo gospodov. G. Kmet je priporočal, naj bi imelo vsako drevesce tablico z imenom. Temu se je ugovarjalo, češ, da je sila težavno zvedeti pravo ime. — Predsednik priporoča, naj se imena pozvedó od večjih vertnarjev ali pa od kmetijske družbe; priporoča, naj učitelji sami skerbé za nabiranje pecek po učencih. — Sklene se, naj se dela na to, da se v sadjereji poučuje vsaj po 1 uro v ponavljajni, v vsakdanji pa po 1½ ure na teden. Kedar se namreč učenke o ročnih delih poučujejo, naj se bavijo dečki sè sadjerejo.

3. Opazke nadzornika o nadzorovanji šol.

Gospod nadzornik pravi, naj gledajo učitelji na to, da učenci redno šolo obiskujejo; nemarneži naj se naznanijo, da se postavnim potom kaznujejo. Kar uradna pisma zadevu, so v redu. Gledé discipline naj se gleda na rednost, učenci naj se privadijo, da pozdravljajo z navadnimi pozdravi; naj pa je učitelj sam učencem lep izgled. — Kar se tiče nazornega in jezikovega nauka, naj se preskerbijo šole z učnimi pripomočki. Sosebno priporoča bralne stroje, ki se mu vidijo bolji, nego stenske table. Pri številjenji naj se postopa po časi ter strogo po knjigi. — Na lepomisje naj se marljivo gleda, ter skerbi, da se sčasoma šole preskerbé z dobrimi klopmi; to bode lepomisje zdato boljše. O realijah naj velja, kar je bilo prejšnja leta rečeno. Uk v sadjereji naj se praktično uči, teoretično pa združuje z družimi predmeti. Slednjič priporoča sleherni šoli zbirko kmetijstvu koristnih in škodljivih žuželk in rastlin.

4. Ukazi. G. predsednik omeni tekom leta došli ukazov.

5. Račun knjižničnega odbora se odobri in voli nov odbor. Izvoljeni so bili sledeči gospodje: Kristof, Franke in Novak. —

Tudi se odboru naroči, naj se za knjižnico preskerbé vsi slovenski šolski listi in pa dva nemška.

6. V stalni odbor, ki naj priredi gradivo za prihodnjo konferenco, so bili voljeni gg. Pirnat, Franke, Novak in Kristof.

7. Nasveti in predlogi. — Pri tej točki se je oglasilo več gospodov z raznimi predlogi. Najimunitnejša sta:

a) Naj se dela na to, da se denar, ki se vsled kaznovanja zamud nabere, porabi za učne pripomočke dotične šole. Predlog se jednoglasno sprejme.

b) Vpeljava novega Abecednika v šole tega okraja. Ta nasvet se ne odobri gledé sol po deželi, ker c. k. založba knjig daruje vsako leto dokaj knjig za revne. Ta knjiga pa ni izšla v tej zalogi, toraj bi bili revni učenci brez knjige, ker si je ne morejo kupiti. *)

S tem je bil dnevni red izversen. G. Burnik se zahvali predsedniku za modro in nepristransko voditev skupščine.

Slednjič zaključí predsednik sejo okoli 2. ure popoldne s trikratnim »živjokli« presvitlemu cesarju, deželnemu predsedniku in drugim šolskim predstojnikom. Zapoje se cesarska himna. Vse obravnave so se versile v domačem jeziku.

Potem je bil skupen obed v gostilni gospe Bruner-jeve, kjer se je dobro zabavalo.

Zrelostni izpiti na c. k. ž. učiteljsku so bila ustmena 30. junija, 1., 2. in 3. julija. Izpit je delalo 28 pripravnic in 2 vnanje. Dostalo jih je 23, (1 z odliko), 7 jih bode ponavljalo izpit iz posameznih nauk v dveh mesecih. — Pripravnica, ki se je bila oglasila samo za ročna dela, je ostala na cedilu. —

Na c. k. m. učiteljsku so bili ustmeni izpiti 15., 16., in 17. julija. Izpit je delalo 15 pripravnikov IV. leta in 1 vnanji. Med temi jih je dostalo 12, (3, med temi vnanji) zavračajo se za dva meseca. — Pismena vprašanja so bila: A. Na m. učiteljsku. Iz pedagogike, Spomin in skerb zanj. Razlaganje didaktičnega pravila: »Pouk naj bode mikaven.« Pestalozzi in njega načeli za odgojo in izobraženje. Kolikerna so spričala v ljudski soli? Iz nemškega poučnega jezika: Žalost in veselje učiteljevo. (Razprava.) Postranski stavki v zglelih. — Iz slovenskega poučnega jezika: Delavnost vir moči, veselja in blagostanja. Izobraževanje prve osebe ednine v sedanjiku pri glagolih vseh verst (po primerih). — Iz zemljepisja: Solčna pot (ekliptika); to se razlaga z risanjem.

Poglavitna pristanišča sredozemskega morja. Sava (zemljepisna slika za ljudske šole). — Iz zgodovine: Navedó se naslovi nekaterim povestim iz stare dóbe, kateri bi bili pripravi za 3. razred osemrazrednim ljudskim šolam. Pregled Babenbergovcev. (Rodovinska tabla.) Vojške Solimana II. zoper Ogersko. Vladanje kraljestev in dežel v državnem zboru zastopanih. — Iz matematike: 4 osebe razdeló med sé vsoto denarjev tako, da je delež A k deležu B enak $\frac{1}{2} : \frac{2}{3}$; delež B onemu k C pa $\frac{3}{4} : \frac{4}{5}$; C pa k D kakor $\frac{5}{6} : \frac{3}{8}$; ako tedaj A in D dobita 922.5, koliko B in C in kolika je svota, ki se ima razdeliti?

$3 - \frac{11}{4x+1} = 8 \left(\frac{1}{5} + \frac{8}{5(5x-3)} \right)$. Med nekaj otrok se razdeli na jednake dele 66 orehov, ko bi bil 1 otrok več, pa 3 orehi manj, tako bi dobil vsak otrok po 2 oreha manj, koliko je otrok? — Kako velik je jednostranski stožec, ki ima prostora toliko, kolikor obla, ki ima v premeru 20 $\frac{m}{m}$. — Izrajta naj se poversje tistega navpičnega cilindra, ki je tako velik, kakor okrajšana piramida, ki je visoka 9 $\frac{d}{m}$, nje spodnja ploskev je 45 $\frac{d}{m}$, zgornja 20 $\frac{d}{m}$, ako je

*) Založnik g. Bamberg dáje na 10 knjig jedno po verh; več nihče ne da, tudi c. k. zaloga šolskih bukev ne. Sploh ne morem razumeti naših učiteljev pri posvetovanju o tej knjigi. Povsod je le tisti glas »knjiga je dobra, knjiga je izvrstna«, ali, ali? Morda kaj več o tem pri občnem zboru slovenskega učiteljskega društva.

Ured.

ploskev na podlagi cilindra jednaka srednjemu geometrskemu razmerju (Proportionale) obeh podlagnih ploskev okrajšane piramide. — Iz naravoznanstva: Kako so vstvarjena in kako delajo sopila pri človeku; kako gre zanje skrbeti z ozirom na šolo. — Navedó naj se sestavljene rastline (komposite) na znanih zgledih. — Vulkanske prikazni naj se opišejo in razlagajo. — Iz naravoslovja: Pervina »zveplo« naj se razpravlja z ozirom na njega krogotok. Razlaga se tlak zraka; barometer in njega poraba.

Na c. k. ž. učiteljsku. Iz pedagogike: Razlaga se zveza jezika z mišljenjem, in naj se kaže, kaj iz tega izvira za jezikoslovni pouk. — Genetična metoda in nje poraba pri začetnem pouku. Svet v podobah »orbis pictus.« Amona Komenskega in njegove posledice za pouk. — Iz nemškega poučnega jezika: Važnost rek za omiko. — Vezni in pogojni naklon v nemščini. — Iz slovenskega poučnega jezika: »V telesu zdravem duša zdrava, to je na svetu sreča prava« (razprava). Izjeme prve sklanjave. — Iz zemljepisja: Pasatni vetrovi. — Pregled gorovja v nemški državi. Fizikalna geografija Spodnje Avstrijskega pregledno sestavljena. — Iz zgodovine: Pregled zgodovine Aten ob času Solona. Vladarske rodovine na Češkem in naj veljavniši vladarji do l. 1526. Habsburska hiša pridobi in zgubi Nizozemsko. — Iz matematike: 4700 gld, naj se razdeli med tri osebe A, B, C, tako, da B dobi $\frac{1}{4}$ več od A, C $\frac{1}{3}$ več od B; koliko dobiva vsaka teh treh oseb. — Nekdo kupi v Hamburgu 518 klg. blaga za 1860 derž. mark; po čem bode na Dunaji prodal klg., ako je 1 mark = 61 $\frac{1}{2}$ kr. a. v.; pri nakupu je potrosil pri vsakih 100 gl. 16 gl., in hoče

imeti še 12% dobička pri blagu. — $\left(\frac{x}{4} + 2\right) \left(\frac{x}{4} + 1\right) = \frac{x-2}{3} \left(\frac{x}{2} + 2\right)$.

Spremeni naj se jednakosten (gleichseitig) stožec, čigar osina prerez je 389.7 $\square^m$ v jednako visok cilindar, koliko mora ta debel biti? Kubična vsebina piramide, kateri je podlaga pravilen šestkot, znaša 216.5 $\bigcirc \frac{d}{m}$, visokost 1 m ; kako velik je polomer krogle istega poversja. Iz prirodznanstva: Redilni organi pri človeku in kako se to rejenje izvršuje. Popiše naj se življenje hrošča za ljudsko šolo. — Soli naj se popišejo v trojem obziru: na morfologijo, fiziko in kemijo. — Iz prirodoslovja: Kakšne naravne prikazni se naslanjajo na to, da je voda pri 4° C. najbolj gosta, in da led več prostora zavzema, kakor isto toliko težka voda pri 0°? Zračni tlak: ta stvar bi bila obravnavati v višjem razredu ljudske šole in s primernimi zgledi pojasnovati. — Vinski cvet, kje se nahaja, kako se dobiva, njegove lastnosti in njegova poraba.

Iz seje c. k. dež. šol. sveta dne 15. julija 1880. Vsled poročila obertskih nadaljevalnih šol kar se tiče doneskov iz cesar Franc-Jozefove ustanove za obertne šole l. 1880 poroča se kranjskemu deželnemu odboru.

Pritožba občine zoper razsodbo c. k. okraj. šol. sveta zastran odvzetega stanovanja učiteljici se odbije.

V zadevah izvolitve treh članov v krajni šolski svet zaverne se pritožba občinskega predstojnika, ki se obrača zoper ukaz dotičnega okraj. šol. sveta.

Dovoli se v razširjenje dvoje jednorazrednih šol v dvorazredne in v napravo jednorazredne šole, določevaje ob jednom plačilni razred.

C. k. gimnazijski učitelj se stalno poterjuje in priznava se mu naslov c. k. profesor.

Prošnja šolske občine za podporo k stavbi šolske hiše se napoti pri-govarjaje kranjskemu deželnemu odboru.

Sklepalo se je o nasvetih, ki jih je predložila c. k. višja realka, kar se tiče prihodnjih določil k izpeljavi normalnega učnega reda.

Nadučitelj se na ljudski šoli stalno umešča.

Po nasvetu c. k. okraj. šol. sveta se učitelj iz kraja v kraj premešča.

Poročilo c. k. deželnega nadzornika za ljudske šole o nadzorovanju nekaterih ljudskih šol se jemlje na znanje ter se potrebno ukrene.

Pritožbe o kaznih zaradi šolskih zamud, potem prošnje za denarno pripomoč in nagrado se razrešijo.

„**Krištof Šmid**“, t. j. njegovi spisi začeli so izhajati v Novem mestu na Kranjskem pri g. Krajcu. Prvi zvezek je že prišel na svetlo in obsega životopis »Šmida« s podobo. Potem pride povest »Ljudevit Hrastar pozna Boga« in »Golobček«. Perva povest obsega 15 poglavij, pred vsakem poglavjem je slika, ki kaže to, kar se v naslednjem poglavju razlaga; to je zares izvrstna misel, in otročjemu razumu prikladna; vsako poglavje ima lepo izpeljano začetno čerko; kaj takega se otrokom gotovo prikupi. Cena zvezku je 30 soldov. Posebno okusno v platno vezane 70 soldov (za šolske darila namenjene), za kar so res posebno priporočila vredne. II. zvezek izide v nekoliko dneh, in bode obsegal povest »Jozafat, kraljevi sin iz Indije«.

„**Cesar Franc Jožef**“ se zove knjiga, katero je na svetlo dalo in založilo slovensko učiteljsko društvo p. l. o priliki petindvajsetletnice srebrne poroke Njiju Veličanstev. Svitli cesar obhaja letos petdesetletnico. Tačas se nam zdi umestno, da se šolske mladine razlaga življenje presvitlega vladarja. Od lanskega leta nam je ostalo nekaj knjig, kdor jih želi kupiti ter mladino z njimi obdarovati, jih lahko dobiva pri tajniku slovenskega učiteljskega društva po 15 kr., s poštnino primerno več. Matej Močnik, stari trg št. 13.

Slovensko učiteljsko društvo je imelo odborovo sejo 5. t. m. Dan občnega zbora se je odločil na 23. septembra, ker ta čas so že učitelji večidel zopet pri domačem ognjišču, in se lože vdeležo zborovanja, kakor o začetku septembra. Program pride pozneje.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V šolskem okraji Kranjskem so sledeče učiteljske službe spraznjene, a oddajejo se le osebam možkega spola:

1. na Irazredni ljudski šoli v Mavčičah s 450 gl. letne plače in naturalnem stanovanjem;

2. na Irazredni ljudski šoli v Tersteniku z letno plačo 400 gl.;

3. na Irazredni ljudski šoli v Olševku z letno plačo 400 gl. in naturalnim stanovanjem;

4. na Irazredni ljudski šoli v Besenci z letno plačo 400 gl. in naturalnim stanovanjem;

5. na Irazredni ljudski šoli v Selcih z letno plačo 450 gl. in naturalnim stanovanjem;

6. na Irazredni ljudski šoli v Zalemlogu z letno plačo 400 gl. in prostim stanovanjem;

7. na Irazredni ljudski šoli v Sorici s 400 gl. in naturalnim stanovanjem, in

8. na 2razredni ljudski šoli v Cerkljah, druga učiteljska služba z letno plačo 400 gl. Prošnje do 8. septembra pri c. k. šolskem svetu v Kranji.